

ΕΛΛΗΝΙΚ

ΑΔΕΛΦΗ

7 ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ

ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥ.

ΧΩΝ

ΕΛΛΗΝΙ

ΔΩΝ

ΝΟΣΟΚΟ.

ΜΩΝ

Υ
Γ
Ε
Ι
Α
Σ

ΘΕΡΑΠΕΙΑ

ΤΕΥΧΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΣ ΑΔΕΛΦΗ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ
ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΩΝ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ ΝΟΣΟΚΟΜΩΝ
(Ύψηλάντου 45-47)

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΥΠΟ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Έτησία Συνδρομή Περιοδικού, διὰ τὸ ἐσωτερικὸν δρχ. 50

» διὰ τὸ ἐξωτερικὸν \$?

Τιμὴ τεύχους δρχ. 10

Διευθύνσεις συμφώνως τῷ Α. Ν. 1092

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ ΖΑΦΕΙΡΙΟΥ, Θεραπευτήριον «Εὐαγγελισμός», Ύψηλάντου 45 - 47

ΤΥΠΟΙΣ: ΤΥΠΟ - ΤΕΧΝΙΚΗ - OFFSET, Ε.Π.Ε, ΜΕΓΙΣΤΗΣ 24, ΚΑΛΛΙΘΕΑ ΤΗΛ. 968.32

Υπεύθυνος τυπογραφείου :

ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΟΥΚΗΣ, Βεΐκου 46, Ἀθήναι - 402, Τηλ. 926.687

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Γ. ΠΑΤΡΙΝΕΛΗ: Ὁ ἐορτασμὸς μιᾶς μεγάλης ἐπετείου.

Μ. ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ: Διεθνὴς Σύνδεσμος Ἀδελφῶν F. Nightingale.

Σ. ΠΑΠΑΜΙΚΡΟΥΛΗ: 150 χρόνια ἀπὸ τὴν αὐγὴ τῆς Νοσηλευτικῆς
ὡς ἐπιστήμης.

ΑΙΚ. ΚΑΥΚΙΑ: F. Nightingale «Ὁργανώτρια - Διοικήτρια».

Ε. ΚΑΚΑΒΙΩΤΟΥ — ΑΝΔΡΙΑΝΟΠΟΥΛΟΥ: Ἡ F. Nightingale εἰς
τὸν τομέα τῆς Δημοσίας Ὑγιεινῆς.

Σ. ΠΑΠΑΜΙΚΡΟΥΛΗ: Ἡ F. Nightingale ὡς παιδαγωγός.

Μ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΟΥ: Η. F. Nightingale ὡς Ἀδελφὴ τοῦ Στρατοῦ.

Α. ΡΑΓΙΑ: Ἡ F. Nightingale ὁμιλεῖ...

Α. ΖΑΦΕΙΡΙΟΥ: F. Nightingale ἡ συγγραφεύς.

Ζ. ΤΣΟΥΚΑΛΑ - ΚΑΚΑΡΟΥΚΑ: Διαγωνισμὸς Σπουδαστριῶν Ἀδελ-
φῶν Νοσοκόμων καὶ Ἐπισκεπτριῶν.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

FLORENCE NIGHTINGALE

- ◇ Η έλαιογραφία αυτή έφιλοτεχνήθη ειδικώς δια να έκτεθη είς τò Συνέδριον τών I.C.N. τοῦ 1948.
- ◇ Τò παρόν τεῦχος αφιερώνεται είς τήν μνήμην τῆς FLORENCE NIGHTINGALE έπὶ τῇ συμπληρώσει 150 έτῶν από τῆς γεννήσεώς της.

Ο ΕΟΡΤΑΣΜΟΣ ΜΙΑΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΕΠΕΤΕΙΟΥ

Χαιρετισμός τῆς Προέδρου τοῦ Ε.Σ.Δ.Ε.Ν.

Ἀγαπηταὶ Συνάδελφοι,

Τὸ Δ.Σ. τοῦ ΕΣΔΕΝ ἀπευθύνει ἐγκάρδιον χαιρετισμὸν πρὸς ὅλες σας ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τοῦ ἐορτασμοῦ τῶν 150 χρόνων τῆς F.N. Αἱ δύο ἐορταστικαὶ ἐκδηλώσεις αἱ ὁποῖαι ἔλαβον χώραν εἰς τὸ «Δῶμα Βασιλεὺς Παῦλος» τοῦ Εὐαγγελισμοῦ εἰς τὸ τέλος τοῦ Μαΐου, μᾶς ἔδωσαν τὴν μεγάλην χαρὰ νὰ βρεθοῦμε κοντὰ σὺν τοῖς Ἀδελφείοις.

Ἦταν συγκινητικὴ ἡ εἰκόνα τῆς συγκειρώσεως τῶν ὅλων Ἀδελφῶν, ἰδιαίτερος δὲ τῶν νέων Ἀδελφῶν καὶ τῶν σπουδαστριῶν ὅλων τῶν Σχολῶν, γιὰ τὴν αἰνέσιν αἱ νέαι εἶναι ἡ χρυσὴ μας ἐλπίδα, ἡ ζωντανὴ ὑπόσχεσις γιὰ μιὰ καλύτερη αὔριον.

Τὸ ἔργο τῆς Florence Nightingale τὸ γνωρίζετε ὅλες ἀπὸ τὰ μαθήματα τῆς ἱστορίας τῆς Νοσηλείας. Πιθανὸν νὰ μὴ γνωρίζετε τὴν μεγάλην ἀγάπην πού εἶχε πρὸς τὰς ἀδελφὰς μαθητρίδας. Ὅσο ζοῦσε εἶχε πάντα ἐπαφὴν μαζί τους, ἄλλοτε προσωπικῇ καὶ ἄλλοτε δι' ἐπιστολῶν. Ἀς γυρίσωμεν 90 χρόνια πίσω γιὰ νὰ διαβάσωμε κατὰ τὴν ἐπιστολὴν τῆς. Εἰς μίαν ἐπιστολὴν τῆς ἀπευθυνομένην πρὸς τὰς μαθητρίδας τῆς προπαιδευτικῆς τὸν Μάϊον τοῦ 1833, γράφει:

«Ἀγαπημένες μου μαθήτριες· ὅλη μου ἡ ἀγάπη εἶναι μαζί σας. Θὰ ἤθελα νὰ βρεθῶ ἀνάμεσά σας γιὰ νὰ γνωρίσω τὴν κάθε μιὰ ἀπὸ σᾶς. Αὐτὸ θὰ ἦτο προτιμώτερον ἀπὸ τοῦ νὰ ἐπικοινωνῶ μαζί σας δι' ἐπιστολῶν. Ἡ σκέψις μου εἶναι πάντα κοντὰ σας... Μὴ μένετε μόνον μετὰ τὰς γνώσεις ἐκεῖνας πού ἀποκτῆσατε εἰς τὴν Σχολήν. Προχωρήστε περισσότερον. Προχωρεῖτε συνεχῶς.

«Ἦλθατε εἰς τὴν Σχολήν τῶν Ἀδελφῶν ὑπακούοντες σὲ μιὰ θαυμάσια ἐπιθυμία, σὴν ἀγάπην γιὰ τὸν ἄρρωστο. Εὐχομαι νὰ διατηρήσετε γιὰ πάντα αὐτὴν σας τὴν ἀγάπην».

Μὲ χαρὰ ξανάφερε σὴν μνήμην τῆς παλιᾶς ἀναμνήσεως ἡ Florence Nightingale καὶ θυμῆθηκε τὰ χρόνια πού ἐργαζόταν ἐκεῖνη σὺν ἀδελφῇ κοντὰ εἰς τὸν ἄρρωστο. Γράφει σὲ μιὰ ἐπιστολὴν τῆς:

«Ἡ μεγαλυτέρα ἱκανοποίησις πού εἶχα σὴν ζωὴ μου, ἦταν τὴν ἐποχὴν πού ἤμουν νέα Ἀδελφὴ εἰς τὸ Νοσοκομεῖον καὶ μοῦ ἀνέθεσαν τὴν φροντίδα ἐνὸς θαλάμου ἀσθενῶν μὲ τὰ βαρύτερα περιστατικά».

Σὲ μιὰ ἄλλῃ τῆς ἐπιστολῇ γράφει:

«Νὰ ἐνθυμῆσθε πάντοτε ὅτι ἡ Ἀδελφὴ χρειάζεται περισσότερον διὰ τοὺς βαρύνοντες πάσχοντες».

Τὸ 1903 ἔγραφε:

«Τώρα πού τὸ ἔργον τῆς Ἀδελφῆς ἔχει ἐδραιωθῆναι πλέον,, τώρα πού ἡ κοινὴ νομίζει ὅτι ἔχει ἐξασφαλίσει τοὺς Ἀδελφούς, τώρα ὑπάρχει ὁ κίνδυνος τῆς στασιμότητος καὶ μὴ ἐξελίξεως».

Δὲν σᾶς φαίνεται πὼς εἶναι πολὺν κοντὰ μας ἡ Florence Nightingale μ' αὐτὲς τὰς σκέψεις τῆς, τώρα πού ἀγωνιζόμαστε καὶ ἐμεῖς διὰ τὴν ἀνύψωσιν τοῦ ἔργου τῆς Ἀδελφῆς, πού συχνὰ ἀποκαρδιωνόμαστε ὅταν βλέπουμε τοὺς κόπους μας νὰ μὴ καρποφοροῦν;

Τὸ θέμα τῆς ἐνώσεως τῶν Ἀδελφῶν τὴν ἀπασχολοῦσε πολὺ, γράφει δὲ εἰς μίαν τῆς ἐπιστολῇ:

«Κάθε χρόνο ὁ ἀριθμὸς τῶν Διπλωματούχων ἀυξάνει χάρις εἰς τὰς Σχολὰς τῶν Ἀδελφῶν. Ἀς ἐνώσουμε ὅλες μαζί τὰ χέρια συναδελφικά. Εἴμαστε ὅλες ΜΙΑ ΑΔΕΛΦΗ».

Ἀς ἀγωνισθοῦμε ὅλες μαζί τὸν ἀγῶνα τὸν καλόν, ἐνωμένες κατὰ τὴν ὁδηγίαν τῆς Florence Nightingale, κατὰ τὴν σημαίαν τοῦ Ἐθνικοῦ Συνδέσμου τῶν Διπλωματούχων Ἀδελφῶν.

Ὁ Ἐθνικός μας Σύνδεσμος εἶναι ἐκεῖνος πού ἀντιπροσωπεύει ὅλας τὰς Ἀ-

Ἡ ἐκπαίδευσίς σας εἰς τὴν Σχολὴν ἔχει σκοπὸν νὰ σᾶς δώσῃ τὴν ἱκανότητα νὰ χρησιμοποιήσετε τὸν πλοῦτον αὐτὸν ποῦ ἡ κάθε μιά σας διαθέτει».

Ἔτσι ἡ Nightingale ἀνεδείχθη μία ἐξαίρετος παιδαγωγός, μολονότι δὲν εἶχε ἀκολουθήσει παιδαγωγικὰς σπουδὰς ὅπως τὰς γνωρίζομεν σήμερον. Εἶχε θεθαίως εὐρυτάτην καλλιέργειαν, ἀγάπην εἰς τὸν συνάνθρωπὸν της, πίστιν ἰσχυράν καὶ ἀφάνταστον διορατικότητα.

Μέσα εἰς τὴν φρίκην τοῦ Κριμαϊκοῦ πολέμου καὶ τὶς ἀπερίγραπτες συνθήκας νοσηλείας τῶν τραυματιῶν καὶ τῶν ἀσθενῶν εἰς τοὺς στρατῶνες - Νοσοκομεῖον τοῦ Σκούταρι, ὅπου «τόσες ζωὲς ἀνθρώπινες χάθηκαν ἀπὸ ἄγνοια καὶ ἀμέλεια», ὅπως ἡ ἴδια ἔλεγε συχνά, συνειδητοποίησε τὴν ἀνάγκην τῆς ἐκπαιδεύσεως Νοσοκόμων. Γύρισε ἀπὸ τὴν Κριμαία μὲ τὸ ὄραμα μιᾶς Σχολῆς. Μιᾶς Σχολῆς Νοσοκόμων ποῦ θὰ ἐξεπαίδευε νέες γυναῖκες, ἀνώτερες, σοδαρές, μορφωμένες, ἐμπνευσμένες καὶ ἱκανὲς νὰ ἐμπνεύσουν ἄλλους. Ἡ Σχολὴ αὐτὴ θὰ γινώταν τὸ ἀσφαλέστερο θεμέλιον τῆς νοσοκομειακῆς μεταρρυθμίσεως ποῦ σχεδίαζε.

Τὰ γεγονότα ποῦ ἐπηκολούθησαν τὴν ἐδικαίωσαν πλήρως. Σὲ λίγα χρόνια αἱ Ἀδελφαὶ αὐταί, τόσο καλὰ καὶ οὐσιαστικὰ ἐκπαιδευμένες, σκορπίστηκαν σὲ ὅλο τὸν κόσμον μεταλαμπαδεύοντας τὸ φῶς τῆς νοσηλευτικῆς γνώσεως, καὶ ἄλλαξαν τὴν ὄψιν τῶν Νοσοκομείων. Ἐκατὸ χρόνια μετὰ, στὴ σημερινὴ ἐποχὴ μας, πόσον εὐτυχεῖς

θὰ ἦμεθα ἂν κάθε ἀπόφοιτος τῶν Σχολῶν μας ἐπετύγγανε νὰ ἀλλάξῃ πρὸς τὸ καλλίτερον τὴν ὄψιν τοῦ θαλάμου της, ἐφαρμόζουσα ὅλα ἐκεῖνα ποῦ ἔμαθε.

Περνᾷ καὶ σήμερα κρίσι ἡ νοσηλευτικὴ ἐκπαίδευσις. Βρίσκεται στὸ σταυροδρόμι μεταξὺ τῆς Τεχνικῆς ἐπαγγελματικῆς ἐκπαιδεύσεως ἀφ' ἑνὸς καὶ τῆς πλήρους Πανεπιστημιακῆς μορφώσεως ἀφ' ἑτέρου.

Πιστεύομε οἱ Ἀδελφές ὅτι ἡ Πανεπιστημιακὴ μόρφωσις εἶναι ἀπαραίτητος προπαρασκευὴ γιὰ τὸ ἔργον μας; Θὰ πρέπη νὰ τὸ δείξωμε στὴν ἐργασία μας τὴν καθημερινή. Θὰ πρέπη νὰ τὸ ἀποδείξωμε μὲ τὴν συμπεριφορὰ μας. Ἄραγε σκεπτόμεθα πόσο κακὸ κάνομε στὴν ἐργασία μας ὅταν ἀπερίσκεπτα ἀποθαρρύνομε τῆς νέες Διπλωματοῦχες, ἢ ἀκόμη τὶς σπουδάστριες ποῦ μᾶς ἐμπιστεύονται οἱ Σχολές νὰ τὶς ἐκπαιδεύσωμε, λέγοντας εἰς αὐτὰς ὅτι αὐτὰ ποῦ ἔμαθαν στὴ Σχολὴ εἶναι γιὰ τὸ Ἀμφιθέατρο;

Ἄς ὀναλογισθῶμεν ὅλες τῆς εὐθύνες μας καὶ ἄς προσπαθήσωμε νὰ διατηρήσωμε στὴν ἐργασία μας ὅ,τι εἶναι ἀναντικατάστατο, ἀπὸ τὴν παράδοσιν καὶ τὴν κληρονομίαν ποῦ μᾶς ἔφησεν ἡ Florence Nightingale, ἀλλὰ καὶ αἱ Ἑλληνίδες πρωτοπόροι Ἀδελφαί μας, καθὼς συγχονίζομε τὸ ἐκπαιδευτικὸν μας σύστημα πρὸς νέας κατευθύνσεις.

ΣΤΑΥΡ. ΠΑΠΑΜΙΚΡΟΥΔΗ
Διευθύνουσα σπουδῶν Σχολῆς Ε.Ε.Σ.

Η FLORENCE NIGHTINGALE ΩΣ ΑΔΕΛΦΗ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ

Ὅταν ἐξερράγη ὁ Κριμαϊκὸς πόλεμος τὸν Μάρτιον τοῦ 1854 ἀσφαλῶς ἡ Florence Nightingale δὲν θὰ μπορούσε νὰ φαντασθῇ τὸν ζωτικὸν ρόλον ποῦ ἔμελλε νὰ παίξῃ εἰς τὴν ὁργάνωσιν τῶν στρατιωτικῶν Νοσοκομείων. Δὲν θὰ μπορούσε νὰ φαντασθῇ πόσο μεγάλη εὐκαιρία θὰ τῆς προσέφερε αὐτὸς ὁ πόλεμος, πόσο ζωτικὴ θὰ ἦτο ἡ συμβολὴ της εἰς τὴν νοσηλείαν τῶν τραυματισθέντων καὶ ἀσθενούντων στρατιωτῶν.

Πόσους στρατιώτας θὰ ἔσωζε ἀπὸ βέβαιον θάνατον, πόσο θαθιά θὰ πονοῦσε γιὰ τὸν ἄδικον χαμὸ ὅλων ἐκείνων ποῦ πέθαναν παρημελημένοι.

Μὲ τὴν ἐναρξιν τοῦ Κριμαϊκοῦ πολέμου ἡ σκέψις ὁλοκλήρου τοῦ Ἀγγλικοῦ πληθυσμοῦ ἦταν κοντὰ στοὺς στρατιώτας ποῦ πολεμοῦσαν μακριὰ ἀπὸ τὴν πατρίδα τους, στὴν Κριμαία. Διάφορες φήμες κυκλοφοροῦσιν στὴν Ἀγγλίαν σχετικὰ μὲ τὴν ἔλλει-

φι νοσηλείας τῶν τραυματισθέντων στρατιωτῶν. Τὶς φῆμες αὐτὲς τὶς ἐπεβεβαίωσε ὁ ἀνταποκριτὴς τῆς ἐφημερίδος Times, W. Russel, περιγράφοντας τὴν ἀθλιότητα τῶν στρατιωτικῶν Νοσοκομείων, τὴν ἔλλειψι Ἀδελφῶν Νοσοκόμων διὰ τὴν νοσηλείαν τῶν στρατιωτῶν. Ἡ δημοσίευσίς αὕτῃ ἔφερε εἰς φῶς τὴν πραγματικότητα καὶ ἠνάγκασε τοὺς ὑπευθύνους νὰ ἀσχοληθοῦν σοβαρὰ μὲ τὸν τρόπον τῆς ἀντιμετωπίσεως.

Ὅταν ὁ Sindey Herbert, ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν παρεκάλεσε τὴν Nightingale νὰ ἀναλάβῃ τὴν ὀργάνωσιν τῶν στρατιωτικῶν Νοσοκομείων, ἦταν βέβαιος ὅτι ἐκείνη εἶχε τὶς γνώσεις, τὰ προσόντα καὶ τὶς ἱκανότητες νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὸ τεράστιον καὶ πολὺπλευρον αὐτὸ πρόβλημα, ἦταν βέβαιος πὺς ἐκείνη θὰ ἔφερε εἰς πέρας τὴν ἀποστολὴν τῆς ἐπιτυχῶς.

Ἀπὸ τὴν ὥρα πού ἐδέχθη τὴν πρότασιν αὕτῃ ἡ F. Nightingale, μιὰ καινούργια ἐποχὴ ἄρχισε γιὰ τὰ στρατιωτικὰ Νοσοκομεία, καθὼς ἐπίσης καὶ γιὰ τὴν ἰδίαν. Μιὰ ἐποχὴ σκληρᾶς ἐργασίας, συνεχοῦς κοπώσεως σωματικῆς καὶ ψυχικῆς, συγχρόνως ὅμως ἐποχὴ δημιουργικῆ καὶ καρποφόρου.

Ἐλάχιστος ἦταν ὁ χρόνος πού εἶχε εἰς τὴν διάθεσίν της διὰ νὰ ἐτοιμασθῇ. Μόλις μιὰ ἐβδομάς τῆς ἀπέμεινε διὰ νὰ ἐτοιμάσῃ τὸ ὕλικόν καὶ νὰ διαλέξῃ τὶς ἀδελφές πού θὰ ἔπαιρνε μαζί της στὴ μεγάλη ἀποστολή.

Πολλές ἦταν οἱ δυσκολίες πού συνήνητησε εἰς τὸ Νοσοκομεῖο τοῦ Σκούταρι, πολυάριθμες οἱ ἀπογοητεύσεις της ἀπὸ τὴν ἡμέραν τῆς ἀφίξεώς της. Κανεὶς δὲν τὴν καλωσῶρισε στὸ Νοσοκομεῖο, παρὰ μόνον οἱ ἀσθενεῖς στρατιῶται, οἱ ὁποῖοι ζοῦσαν τὴν ἔλλειψιν τῆς στοιχειώδους νοσηλείας καὶ καθαριότητος. Ἐαπλωμένοι σὲ βρώμικες καὶ ματωμένες κουβέρτες, φορώντας τὰ ἀκάθαρτα ροῦχα των, θὰ ἔνοιωσαν θαθεῖα εὐγνωμοσύνη ὅταν ἡ F. Nightingale τοὺς ἐτοίμασε στρώματα καὶ κρεβάτια, τοὺς ἔδωσε καθαρὰ σινδόνια καὶ ὑποκάμισα. Πόση ἀνακούφισις θὰ ἔνοιωσαν ὅταν τὰ τραύματά τους ἔπαυσαν νὰ μυρίζουν, διότι ἡ περιποίησίς των γινόταν καθημερινῶς ὅταν τὸ φαγητό των ἔπαυσε νὰ εἶναι συνεχῶς λίγον βραστὸ κρέας, ἐγκατελελειμ-

μένο δίπλα στὸν ἀσθενῆ, ὁ ὁποῖος δὲν μποροῦσε νὰ τὸ φάγῃ, ἀλλὰ ἀντικατεστάθῃ μὲ τὴν δίαιταν πού ἐπέβαλλε ἡ κατάστασις τοῦ ἀσθενοῦς. Ὅταν οἱ τεράστιοι θάλαμοι, ἢ μᾶλλον «ἡ ἔκτασις τεσσάρων μιλίων κρεββατιῶν», ὅπως ἀναφέρει ἡ ἰδία, ἐκκαθαρίσθῃ καὶ ἀπηλλάγῃ ἀπὸ τὰ ζωῖφια καὶ τοὺς ποντικούς. Ὅλη τὴν ἡμέραν ἐργαζόταν ἐντατικὰ ἡ F. Nightingale, ἔκανε νοσηλείαν, ἐπέβλεπε τὴν καθαριότητα καὶ τὴν παρασκευὴν τοῦ φαγητοῦ. Ὁργάνωνε εὐχάριστες ἀπασχολήσεις διὰ τοὺς ἀναρρωνύοντας στρατιώτας. Μέσα στὶς τόσες ἀσχολίες της, πάντα κατῴρθωνε νὰ βρῇ λίγο χρόνο γιὰ νὰ γράψῃ τὰ γράμματα τῶν στρατιωτῶν, νὰ βρεθῇ κοντὰ σ' ἐκείνους πού ἔφευγαν ἀπ' τὴ ζωή.

Τὴν νύκτα, ὅταν ὅλοι ἠσύχαζαν καὶ ἡ ἐργασία σταματοῦσε, ἡ Florence Nightingale ἔκανε τὸ νυκτερινὸν τῆς γύρου προτοῦ ν' ἀποσυρθῇ. Κρατώντας μιὰ λυχνίαν στὸ χέρι, περνοῦσε ἀπὸ τοὺς θαλάμους, σκύβοντας δίπλα στὸν κάθε ἀσθενῆ. Παρακολουθοῦσε ἰδιαιτέρως τοὺς βαρέως πάσχοντας καὶ τοὺς νεοεισελθόντες τραυματίας. Συγκινημένοι οἱ στρατιῶται, φιλοῦσαν τὴν σκιά της καθὼς περνοῦσε ἀνάμεσά τους.

Τ' ἀποτελέσματα τῆς σκληρᾶς αὐτῆς ἐργασίας δὲν ἄργησαν νὰ φανοῦν. Οἱ μολύνσεις τῶν τραυμάτων ἠλαττώθησαν σημαντικὰ, ἡ δὲ θνησιμότης τῶν στρατιωτῶν ἀπὸ 42% κατῆλθε εἰς 2%. Ἡ ἐξαντλητικὴ ἐργασία καὶ οἱ κακουχίες κάποτε κούρασαν τὸ σῶμα της. Ἡ ψυχὴ της ὅμως ἔμεινε ἀδάμαστη, ἔμεινε γιὰ πάντα κοντὰ στὸν τραυματισμένον στρατιώτη, κοντὰ στὸν ἄρρωστο. Τὴν ἀπασχολοῦσε πολὺ τὸ θέμα τῆς ὀργανώσεως τῶν Νοσοκομείων καὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν Ἀδελφῶν. Ὅταν ἐπέστρεψε εἰς τὴν Ἀγγλίαν, εἰς τὸ τέλος τοῦ πολέμου, ἦτο πλέον ἐθνικὴ ἡρώς. Ὁ ἐνθουσιασμὸς καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Ἀγγλικοῦ λαοῦ ἦτο ἄνευ προηγούμενου. Ὅλες αὐτὲς οἱ ἐνθουσιώδεις ἐκδηλώσεις δὲν κατῴρθωσαν νὰ τὴν ἐπηρεάσουν. Ἡ σύνεσις, ἡ ὁποία τὴν διέκρινε σ' ὅλη της τὴν ζωή, τὴν ἐδοθήθησε τώρα νὰ μετατρέψῃ τὸν ἐνθουσιασμὸν τοῦ Ἀγγλικοῦ λαοῦ σὲ ἔργα πρακτικῆς ἐφαρμογῆς.

Ἐνας ἔρανος θὰ ἀπέδιδε τὸ ἀπαιτούμενον χρηματικὸν ποσόν, διὰ τὴν ἰδρυσιν Σχο-

λῆς Ἀδελφῶν. Σύσσωμος ὁ Ἀγγλικὸς λαὸς ἐτίμησε τὰς ὑπηρεσίας της, προσφέροντας εἰς τὸν ἔρανον χρήματα ἀπὸ τὸ ὑστέρημά του. Τὸ ποσὸν τῶν 44.000 λιρῶν τὸ ὁποῖον συνελέγη ἀπὸ τὸν ἔρανο, προερχόμενο κυρίως ἐκ τῶν στρατιωτῶν τοὺς ὁποίους ἐνοσήλευσε, τὴν συνεκίνησε βαθύτατα. Τῆς ἔδωσε τὴν οἰκονομικὴν δυνατότητα νὰ ἰδρύσῃ τὴ Σχολὴ Ἀδελφῶν εἰς

τὸ Νοσοκομεῖον τοῦ Ἀγίου Θωμᾶ, εἰς τὸ Λονδῖνον. Νὰ ἀρχίσῃ τὴν μόρφωσιν τῶν Ἀδελφῶν μὲ καινούργιες προοπτικὲς καὶ νὰ τὴν στηρίξῃ εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν ἐκπαίδευσιν, εἰς τὴν ἀγάπῃ διὰ τὸν ἄρρωστο, καὶ εἰς τὴν ἐξύψωσιν τοῦ ἔργου τῆς Ἀδελφῆς.

ΜΕΡΟΠΗ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΟΥ
Ἀνθ/γὸς Α/Ν

Η FLORENCE NIGHTINGALE ΟΜΙΛΕΙ...

Ἡ Florence Nightigale (1820-1910) ἀποτελεῖ φωτεινὸν ὁρόσημον ἀνεγεννητικῆς περιόδου εἰς τὴν Νοσηλευτικὴν. Ἡ μεγάλη αὐτὴ ψυχὴ καὶ ἡ ἐμπνευσμένη προσωπικότης κατῴρθωσε νὰ ζήσῃ καὶ νὰ ὑλοποιήσῃ τὸ πύρινον αἶτημα τῆς ἐποχῆς της, τὸ αἶτημα διὰ μίαν ἀνασυγκρότησιν, ἀναμόρφωσιν καὶ ἐπιστημονικὴν ἀναστοιχείωσιν τῆς Νοσηλευτικῆς. Τὰ μεγάλα προσόντα της καὶ τὸ πνεῦμα της, ἡ φλογερὰ πίστις καὶ ὁλόκληρος ἡ ζωὴ της ἐπηρέτησαν τὴν ὠραίαν, τὴν τιμημένην, τὴν ὑψηλὴν ὑπόθεσιν τῆς Νοσηλευτικῆς.

Ἐνα ἀπάνθισμα ἐκ τῶν ἀπόψεων καὶ πεποιθήσεών της, ὅπως τὰς διετύπωσε εἰς τὰ γραπτὰ της, δύναται νὰ βοηθήσῃ εἰς τὴν καλυτέραν γνωριμίαν τῆς Florence Nightigale εἰς τὴν ἀναγνώρισιν τῆς παγκοσμίως διαστάσεων συμβολῆς της καὶ εἰς τὴν ἀναρρίπισιν τῆς φλόγας ἣ ὁποία καίει εἰς τὰ στήθη τῶν συγχρόνων Ἀδελφῶν Νοσοκόμων:

Νοσοκόμων: «Ἡ Νοσηλευτικὴ εἶναι τέχνη, ἣ ὁποία ἀπαιτεῖ ὀργανωμένην πρακτικὴν καὶ ἐπιστημονικὴν ἐκπαίδευσιν. Ἡ καλὴ Νοσηλευτικὴ δὲν γεννᾶται ἐξ ἰδίων της. Εἶναι ἀποτέλεσμα μελέτης, διδασκαλίας, ἐκπαιδεύσεως, πρακτικῆς ἀσκήσεως, δημιουργίας ὑγιоῦς παραδόσεως, ἣ ὁποία δύναται νὰ μεταδοθῇ πρὸς διαφόρους κατευθύνσεις.

Ἡ Florence Nightigale πιστεύει ἀκράδαντως, ὅτι ἡ Ἀδελφὴ ἔχει ἀνάγκην πρακτικῆς καὶ θεωρητικῆς ἐκπαιδεύσεως, διὰ νὰ παρέχῃ ἀνωτέρας ποιότητος νοσηλευτι-

κὴν φροντίδα εἰς τοὺς ἀσθενεῖς της. Πιστεύει καὶ ἐργάζεται νύκτα καὶ ἡμέραν. Ἐργάζεται καὶ ἀγρυπνεῖ μὲ προσηλωμένον τὸ βλέμμα εἰς τὸ ὄραμα τῆς ψυχῆς της. Ἀγρυπνεῖ καὶ ἀγωνίζεται, ἐκδαπανᾶται καὶ καταναλίσκεται καὶ τέλος κάμνει πραγματικότητα τὸ μεγάλο ὄνειρο. Ἰδρύει Σχολὴν Ἀδελφῶν Νοσοκόμων καὶ δι' αὐτῆς ἐγκαινιάζει τὴν σύγχρονον ἐκπαίδευσιν τῶν Ἀδελφῶν ἀνὰ τὸν κόσμον.

Ἐτελείωσε τὸ ἔργον της; Ὁχι, ὄχι, μᾶλλον τώρα ἀρχίζει. Ἡ Florence Nightigale συνέρχεται ἀπὸ μίαν ἱερὰν ἀγωνίαν. Εἰς αὐτὴν τὴν περίοδον τῆς ἀναδημιουργίας, τῆς ἐπιστημονικῆς θεμελιώσεως καὶ τῆς συστηματικῆς ὀργανώσεως τοῦ Νοσηλευτικοῦ Ἔργου, ὑπάρχει ὁ κίνδυνος νὰ καταστῇ ἐν ἐκ τῶν πολλῶν ἐπαγγελμάτων καὶ νὰ χάσῃ τὴν ιδιότητα καὶ τὴν ἐννοιαν τῆς ἀποστολῆς, ἣ ὁποία συνθέτει τὴν ἀξίαν καὶ τὸ μεγαλεῖον του. Διὰ τοῦτο τονίζει πάλιν καὶ πολλάκις: «Πολλοὶ ἀποκαλοῦν ἐπάγγελμα τὴν Νοσηλευτικὴν. Ἡμεῖς τὴν θεωροῦμεν ἀποστολήν...». Ἡ Νοσηλευτικὴ δὲν πρέπει νὰ εἶναι ἀπλοῦν ἐπάγγελμα. Πρέπει νὰ εἶναι καὶ νὰ παραμείνῃ κλίσις.

Σήμερον τὸ τεχνολογικὸν καὶ οἰκονομικὸν πνεῦμα τείνει νὰ εἰσδύσῃ καὶ εἰς αὐτὰ τὰ κοινωνικὰ καὶ ἱερὰ ἔργα, καὶ εἰς αὐτὰ τὰ λειτουργήματα, τὰ ὁποῖα σκοπὸν καὶ ἀντικείμενον ἔχουν τὴν διακονίαν τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ τοῦτο, διὰ νὰ τὰ ὑποβιβάσῃ εἰς ἀπλᾶ βιοποριστικὰ ἐπαγγέλματα. Ἡ εὐθύνη μας εἶναι τεραστία. Ἀγρυπνοὶ